

(MEMBRILLO IV, 33a21-29); el port. *marmelo* ve del ll. MELIMELUM,¹ en el qual es confongueren dos compostos del gr. μέλι 'mel' i μήλον 'poma'. En català s'ha pronunciat sovint *marmeláda* per influència de la forma francesa i castellana, però en parlars conservadors sona *melmeláda*, com un veritable compost amb dues vocals més o menys tòniques: Borges Blanques (BDLC VI, 50); «sa teva boca, un coral / i perles fines; / p' altra part, si són més fines / que mel-meladava», Camps Merc. (Folkl. Men. I, 156). *Melmelat*.

Meliffiu [fi S. xv, R. de Corella; Belv.], pres del ll. *melliflūus* 'que regala de mel', amb *fluere* 'rajar'; *mellifluitat*. *Melífer*. *Mellífic*, *mellificar*.

Melagra. +*Melcuita*, V. supra Busa-N.; +*melcuiter* 'pastisser', Busa-N. 1507 («pistor dulcorum»). *Melco-*¹⁵ *ca* i *melcoquer* només citats per dicc. sense valor, sembla ser corrupció del cast. *melcocha*=cat. *mel cuita*. *Melcolat*.

Melindro [*melindre*, DTo. 1647], però *melindro* ja en Belv., pres del cast. *melindre* també nom de diferents pastissets, i figuradament 'delicadesa, llamenqueria' [3.ª quart S. XVI], probablement deformació del fr. ant. *Melide* 'Xauxa', 'lloc o situació deliciosa', que si bé degué ser pròpiament el nom llatí de l'illa de Malta, fou interpretat en aquell sentit per la gent, lligant-lo amb els derivats de MEL; també en cast. i en gallec es va usar la variant en -o, *melindro* [1682].

En cat. el mot s'ha usat només com a nom de pastisset (llevat a Eiv. on diu que és «bizcochos» i «travesuras», PzCabr.): «en quant a forns de bescurts, *melindros*, rusquilles, ditets, bollos, són los forns dels Àngels, en lo carrer dels Àngels; de Sant Jaume [el famós, que cap a 1910-15 jo recordo en el carrer del Bisbe, quasi xamfrà amb la plaça de St. Jaume], de la Mercè ---», «s'ha servit a les Sres. i a estos collegials lo agasajo de sota-copa ab vasos d'orxata molt bona ab sos *melindros*» [tira-peixet!]; «*melindros* en assafates, i después ab les assafates de pa de pessic o bescurts d'ou ---», B. de Maldà (*Excursions*, 47; *Coll. B. V.*, 64, 211); però el poble feia barrila amb la llamenqueria dels rics: «EMPERADOR: Y ¿no se sap qui té'l dit / que va perdre 'l general / --- / si me'l portes de seguida / me'l casco com un *melindro!*», Pitarra (*La Botifarra de la Llibertat, Gatades I*, p. 12). *Melindrejar*. *Melindrós* [DTo. 1647]. *Melindroina*.

Melis, o *pi melis* 'varietat de pi negral, molt estimada per a empostissats, portes i altres obres d'ebenisteria' (cf. BDC XVII, 33), també nom de la fusta de la classe millor de pi importat, que segons el DAG. ja es troba en el S. xv-xvi en el sentit de «el cor, la part o classe més dura de la fusta»; ens preguntem si això no és interpretant els dos passatges dels *Procés de les Olives*: «car veig de bon *melic* - la mostra de fora, / si dins és corcat - axò yo no-u sé», «molt més les ganes, quant minva la força, / augmenten i crexen tostemp en los vells, / car va-sse'n lo *melic* - i resta la scorça» (vv. 253, 1059; on sembla que hom pensa en la idea de 'fusta de saba, saba' > 'semen'). En tot cas això ha restat després en fraseologia val.: «el *mélis*: la substància, la essència» (*Canyissaes*, 132, i 67).

Tant o més antic com a designació de la fusta mateixa, car no solament usa EnrValor *ascles de melis* per a una bona llenya de cremar, sinó que AlcM dona cites de *melis* de 1431 i 1533 per a una bona fusta de construcció i «una post de *melis grossa*» figura en un doc. d'arxiu barceloní de 1333, segons Careta (*Barbr.*, s. v. *quadrat*, si bé convindria assegurar-se millor de la data).

Avui en les muntanyes de la Cat. oriental és molt viu *pi melic*: ja l'usa Artur Osona en la seva *Guia del Vallès Superior*, de 1888, parlant de l'obaga de Seuva-Negra (prop de Castellcir), i jo he sentit *pi melic* no sols per aquella zona sinó també en els boscos de Torussolla del Montmell (Alt Penedès, 1932) etc.: sempre referint-se a grans i robustos pins de boscúria.

Deu ser manlleu molt antic de la llengua d'oc, on *melze* i *meleze* ja es documenten a l'Edat Mitjana, i d'aquí el mot va passar al fr. *mélèze* 'alerç' [1552: *RFgn.* xxxii, 104]; avui això apareix reduït a *mèle* a l'Alta Provença. Des de Provença l'àrea del mot s'estén fins a Savoia i el Piemont (*REW.*, 5481a). Recordem l'èpic cant VII de *Calendau, Li Mèle*, en què l'heroi aterra a destrallades la gran boscúria de *mélèzes* (així en l'auto-traducció que cobreix l'espada vessant Nord del gegantí Ventour: «li *mèle tranquilas*, li *mèle mescladis*» (21.7): escala a pic fins a lou proumié *mèle* (19.5), i allí, rendit, es queda a fer nit en una *borno* o 'esvoranc del gros tronç' «souto la ramo, orro e bouscasso, / qu'emmantelavo si brancasso, / vivinié impenetràble au regard dóu souleu / ---» (22).

Comparant les quatre formes *melze*, *meleze*, *mèle*, resulta evident que l'originària fou **mélèze(e)*, que en esdevenir caduc el proparoxíton en llengua d'oc s'havia de reduir per una banda a *melze*, per l'altra *mèles* (d'on *mele* amb pronúncia rodanesa), o bé traslladar-se l'accent donant *mélèze* (> francès); el cat. *mélis* ho corrobora car es devia manllevar de l'originari *mélèze* (amb canvi de *ç* postònica a *i* en passar pel català oriental, que no tenia la *ç* tancada postònica), i *pi melic* s'explica com *tàve* > *tàvec*, *api* > *àpit*.²

Com a etimologia és almenys raonable l'explicació de Jud (*ASNSL* cxxi, 96) i Bloch₁ per un *MELICE degut a un encreuament del ll. *LARIX*, 'çis', 'alerç' amb MEL, a causa del mannà i líquid sacari que es troba en les seves fulles: és absolutament impertinent l'objectió de M-L. (*REW.*, 5481a) i Wartburg (en Bloch₂); «per l'escassa importància de la mel en els Alps»: si aqueixos erudits haguessin llegit l'obra de Mistral, recordarien un cant immediat del *Calendau*, on l'heroi castra una immensa quantitat de ruscos seguers, penjat en una cova inaccessible en un altre vessant del mateix Ventour. Si l'etimologia de Jud ens deixa en gran dubte és sobretot perquè el tipus *MELICE és objectable segons la fonètica occitana: el resultat hauria de ser *melze* uniformement (cf. *FILICEM* > *feuze*, *PULICEM* > *pulse*, *INDICEM* > *enze*, *UNDĒCIM* > *onze*).

Mai es conserva i interna. Només postulant una base *MÉLACE ens explicariem que en part es mantingués en forma de *e* (*meleze*, *mele(s)*). D'altra banda tinguem en compte l'existència de mots de l'indoeuro-